

Pokalbis su kunigais

Kun. Rimgaudas Š.

Kaip atpažinote savąjį pašaukimą į kunigystę?

Dabar atrodo, kad tai buvo senai, lyg koks užbaigtas gyvenimo tarpsnis. Išties pabaigus vidurinę mokyklą buvo šis ieškojimo, svarstymo ir maldos laikas. Tai – metas, dvelkiąs nežinia ir jauduliu. Atsimenu, kad pirmuosius mokymosi farmacijos fakultete metus skyriau pašaukimo į kunigystę apsvarstymui. Tuomet prileidau mintį, jog troškimas būti kunigu gali išblėsti, ir tuomet galėsiu ramiai sau pasakyti, kad kunigystė ne man. Tačiau taip neįvyko, troškimas kunigauti nesisklaidė. Svarbiausias ženklas, bylojantis už pašaukimą į kunigystę, buvo tai, jog jutau, kad man būtų per ankšta dirbti vaisingai, o Dievui skirti tik likusį nuo darbo laiką. Jutau, kad viską turiu atiduoti Jam.

Seminarijos dvasios tėvu išbuvote šešerius metus. Ugdydamas klierikus, į ką kreipdavote didžiausią dėmesį?

Į ryšį su Kristumi. Skamba skambiai, tačiau tai esmė. Šį ryšį galima prilyginti kibirkščiai, nuo kurios išiplieskia liepsna, deginanti viską, ką pasiekia. Jei yra ši kibirkštis, tai visa kas yra žmoguje—protiniai gabumai, bendravimo įgūdžiai, kūrybiškumas ir t. t.—išliepsnos ir visa tai bus panaudota Dievui. Jei kibirkšties nėra, viskas pakimba ore. Po to kreipdavau dėmesį į daugybę dalykų, kaip mąstymas, brevijorius, draugai, studijos, laisvalaikis, veikla parapijose, celibatas... Galėčiau vardinti toliau, tačiau noriu pabaigti paminėdamas vieną dalyką. Nuo kunigo, ypač klebono, daug kas priklauso bendruomenėje, nes jis yra galva ir vedlys. Kai kada klausdavau klierikų, kaip jie vertina Bažnyčios Lietuvoje pa-

dėtį ir regi ateitį. Stebėdavau, ar vertinama ir kaip vertinama dabartis ir koks yra žvilgsnis priekin.

Neseniai esate paskirtas šv. Teresės (Aušros Vartų) parapijos vikaru. Kokie pirmieji išpūdžiai?

Vienas iš išpūdžių, kad Marijos veidas Aušros Vartų parveiksle labai gražus. Neseniai manęs klausė, koks Dievo Motinos atvaizdas man gražiausias. Turėjau atsakyti, kad žavingiausias yra Sapiegų Madonos, esantis Vilniaus arkikatedroje (pirmoji vikaravimo vieta), o antrasis – Aušros Vartų (antroji vieta). Kiekviena parapija turi savitumą, didesnių ar mažesnių, ir yra gan svarbu su jais susigyventi. Dabar turiu ypatingą progą artimiau pažinti Gailestingumo Motiną.

O šiaip parapijinis vikaro darbas yra gan pažįstamas. Kaip ir anksčiau, ypač reikšmingas man yra išpažinčių klausymas. Tik čia, besėdėdamas klausykloje, gan greitai nustebau ir išsigandau dėl alkoholizmo masto. Anksčiau Arkikatedroje, o po to tai vienoje, tai kitoje vietoje, netgi alaus krašte Biržuose, klausant išpažinčių, nepasirodė, kad tai yra taip įsigalėję. Kitas čia man tekęs dalykas – vaikams skirtos šv. Mišios. Sakoma, kad pamokslauti jose sudėtingiausia. Reikia rasti vaikiškai paprastai išvalgų, linksmų pavyzdžių. Išties kartais tai pavyksta gan lengvai, bet dažnai reikia gerokai pasukti galvą.

Kun. Laurynas V.

Papasakokite trumpai apie savo pašaukimą:

Iki šio laiko, kai Dievas dovanoja man tikėjimo ir gyvenimo galimybę, nesu sau tiksliai įvardijęs, kada gi tiksliai Viešpats pasėjo many troškimą sekti paskui Jį, tarnaujant Jo kaimenei. Šiandien suvokiu, kad negaliu atskirti man suteiktos tikėjimo dovanos ir konkretaus pašaukimo būti kunigu. Mano šeimoje nebuvo atvirai tikinčių žmonių, kurių dėka natūraliai būčiau perėmęs tikėjimą. Tėvas kartą sakė: „aš pats sau dievas“, mama buvo proginė – „atlainė ir laidotuvinė“ bažnyčios lankytoja. Sesuo ir brolis buvo tradiciniai katalikai – „sutvarkyti“, – pristoti sakramentų. Na o aš, manau, sutikau Dievą senelio dėka, kuris išmokė ne tik poterių, bet ir savais žodžiais kreiptis į Dievą, prašant ir dėkojant už kasdien teikiamas malones. „Ko šiandien Dievo prašysi?“ – skambėdavo iš senelio lūpų...

Su sakramentais buvau „susitvarkęs“. Po Sutvirtinimo sakramento, klebono pakviestas, pradėjau patarnauti Šv. Mišiose. Tiesą pasakius, mano tarnystė – nieko rimto, nes ėjau tik dėl saldinių, kuriuos atiduodavo diabetu sergantis klebonas. Dvyliktoje klasėje, kai nusprendžiau studijuoti gamtosaugą, nes visada buvau gamtos vaikas, Dievas pažadino many suvokimą, jog esu kviečiamas eiti kunigystės keliu. Pirmą mintis išsakyta Dievui buvo „ne“, nes jau buvau suplanavęs savo laimingą gyvenimą. Teko savo nuomonę pakeisti ir ištarti „taip“, nes mintis apie kunigystę, kaip gamtininkai mėgsta sakyti, „prisisiurbė it dėlė prie kūno“. Bent jau tuomet taip jaučiausi. Atvirumo Dievo veikimui rezultatas – seminarijos laikas ir kunigystės dovana.

Kaip jaučiasi žmogus būdamas kunigu?

Atsiliepęs į Dievo kvietimą eiti kunigystės keliu, pirmiausia suvokiu, kad kunigystė yra ne mano užsitarauta, bet Viešpaties man nepelnytai dovanojama malonė, aš esu Dievo įrankis, per kurį Jis prisiliečia prie

žmonių gyvenimo. Šventimų dieną supratau, jog esu tas pats žmogus kaip ir vakar, tačiau apdovanotas ypatinga tarnyste – liudyti Dievą žmogui, ypač tam kuris savo aplinkoje nesusidūrė su tikėjimu. Pirmosiomis kunigystės dienomis išgirdau daugybę palinkėjimų, skirtų pasirinktam gyvenimo keliui. Vėliau, kai šventimų rožės nuvyto, sėmiausi stiprybės iš Dievo, nes be Jo viskas netenka prasmės. Kunigystės pradžioje jaučiausi keistokai, nes draugai pradėjo kreiptis kitaip, kai kurie akylai stebėjo ar kažkuo pasikeičiau. Man buvo svarbu iš naujo atrasti bendravimo būdus, atskirti saldžialiežuvystę nuo tikrojo žmogaus siekio ir t.t. Esu kunigas keliaujantis su Dievu, gyvenantis sakramentais – dovanomis, kurių dėka maitinu savo tikėjimą, o jei paklysciau galėčiau vėl sugrįžti pas Dievą. Jaučiuosi laimingas maitindamasis Gyvuoju Dievu ir kitiems Jį dalindamas. Visai kitas pojūtis kuomet viską darai be Dievo, viskas tampa našta. Kai buvau nuklydęs, vis klausiau savęs: kokia viso to prasmė? Pasirinkau vergystės kelią? Kuo labiau bandžiau vienas spręsti ištikusius sunkumus ar viską aprėpti, tuo labiau teko nusivilti. Supratau, kad be Dievo nieko negaliu nuveikti. Tada kyla pyktis sau ir žmonėms, kurie nesugeba paaiškinti, ko tikisi iš kunigo. Viso to pradžia: „ai, šiandien nesimelsiu, nes šv. Mišias atlaikiau ir šiaip nėra laiko“, taip pat tikėjimo darbai be Dievo neneša jokios naudos nei kunigui, nei tikintiesiems.

Tikintys žmonės kunigą gerbia ir meldžias už jį, prašydami jam jėgų vykdyti pareigas. Bet tame esu Bažnyčios kviečiamas dalyvauti ir aš. Proginiai katalikai labiausiai atkreipia dėmesį į kunigo pareigas, o ne į asmenį, todėl kartais nevertai bando jį šokdinti pagal savo nuovoką ar įgeidžius.

Kiekvienas žmogus savo gyvenime gaudamas iš Dievo dovaną ją džiaugiasi, saugo ir tausoja. Taip ir kunigas, apdovanotas kunigyste gali ją saugoti ir brandinti arba išbarstyti ir pamiršti. Nuo to ir priklauso, kaip kunigas jaučiasi pasirinktame kunigystės kelyje.

Kokia yra kunigo kasdienybė? Kam skiriamas didžiausias dėmesys?

Kunigo kasdiena, jo dienotvarkė priklauso nuo jo paties – „kaip susidėliosi, taip ir turėsi“. Asmeniškai aš iš pradžių gyvenau gana chaotiškai – bet kaip arba pasroviui. Vėliau pamačiau, kad nusistačius aiškią regulą ir suplanavus savaitės darbus, galima daug nuveikti ir taip pat rasti laiko maldai. Taip diena tampa prasminga, o ir pačiam linksniau, kai yra aiškumas. Taigi pasidalinsiu patarimais, kurie man pagelbi tinkamai praleisti dieną. Pirmą patarimą gavau iš vyskupo, kai užmigau prie vairo ir sudaužiau mašiną, – „viską taip daryk ir tvarkyk, kad 24-ą valandą būtum savo namuose“. Jau nebuvo seminarijoje, kurioje aiškus laikas naktinei ir silenciumui, o pats turėjau sukurti savotišką regulą, dienotvarkę pagal kurią gyvenčiau. Dienos metu būnu žvalsnis, kai ryte pabėgioju. Vėliau – rytinė malda namuose arba klausykloje prieš šv. Mišias. Po jų – pusryčiai ir dienos pareigos, darbai. Vakaro maldą įprasmina išsipareigojimas už ką nors melstis. Po vakarienės išvyka arba laikas, skirtas pasidomėti „kas dedas ant svieto“. Prieš miegą paskaitau knygą, nes dienos metu nelabai atrandu tam laiko. Galiausiai dieną užbaigiu padėkos malda. Tokia yra mano kasdienybė, kurią dažnai pakoreguoja išsipareigojimai kitiems. Man svarbu turėti „rėmus“, pagrindinius dalykus, kuriais remiuosi visą dieną: asmeninė malda ir šv. Mišiomis, kunigiška tarnystė ir pastoracija su man klebono pavestomis tikinčiųjų grupelėmis.

Laikas sau ir draugams visada priklauso nuo to, ar atlikau tai, kas

man šiandien buvo pavesta. Iškunigavęs metus, galiu paliudyti, jog tikrai nėra kada nuobodžiauti.

Kas yra sunkiausia? Kas lengviausia?

Sunkiausia man sugebėti pasakyti: „ne, šiuo metu negaliu, nes turiu išsipareigojimų arba esu jau pasižadėjęs dalyvauti kitur“. Kol nesugebėjau atsakyti, dažnai pats gyvenau įtampoje. Nespėdavau visko aprėpti ir žmonės nusivildavo, nes pažadėti sugebėdavau, o įgyvendinti to kas pažadėta – ne. Tiesiog fiziškai neužtekdavau jėgų ir laiko. Galiausiai ir save apvogdavau, nes atimdavau iš savęs brangų laiką, skirtą tik man ir Viešpačiui.

Taip pat sunku tarnauti tikintiesiems ir kalbėti apie tikėjimą, kai pats negyveni sakramentais. Pvz., vedu katechezę apie išpažintį ir bandau liudyti Dievo atleidimą, tačiau tuo negyvenu. Tuomet ir žmonės į tai žvelgia tik kaip į teoriją. Dievas davė man suvokimą, kad be atvirumo Jam aš esu tik dvasinis skurdžius, liudijantis negyvu liudijimu.

Sunku tarnauti žmonėms, kai pats per skubėjimą ir veiklas kažkur pametu Dievo bendrystę. Tada trūksta kantrybės, kyla pyktis, vengiu susitikti su žmonėmis, jaučiu nuolatinį nuovargį ir nepasitikėjimą savimi.

Iš kuklios patirties supratau, kad viskas įmanoma, jei Dievas tai ką aš darau laimina ir lydi pavestoje tarnystėje. Būti atviram Dievui reiškia dalintis tuo, kas esi, ir tuo, ką šiandien žadi nuveikti. Tuomet tikrai lengva nešti kunigiškos tarnystės darbų našta, nes pats Dievas neša ją kartu su tavimi.

Ką patartumėte besiruošiantiems kunigystei?

Pats Viešpats jus, broliai, kaip ir mane, pašaukė sekti paskui Jį, todėl linkiu jums eiti į priekį kaip artojai, kuris aria žemę ir nesigręžioja atgal, nors vaga kartais būna nelygi. Bręstant kunigystei manau yra svarbios žinios, įgyjamos seminarijoje, kurias tikrai naudosite praktiškai; svarbus atvirumas Dievui ir kasdienės maldos praktikavimas, be kurios išstinka dvasinė sausra. Svarbi yra ir užsiauginta bendrystė su aliumnais, kad kunigaujant turėtumėt bendraminčių, kurie taptų atrama ištikus sunkumams. Viešpats jus pašaukęs, tesuteikia jums jėgų siekti kilnaus tikslo – kunigystės.

Gailestingumo Motinos atleidai

Kard. Audrys

Juozas Bačkis

Prie Jėzaus kryžiaus stovėjo jo motina, jo motinos sesuo, Marija Kloprienė ir Marija Magdaliėtė. Pamatęs stovinčius motiną ir mylimąjį mokinį, Jėzus tarė motinai: „Moterie, štai tavo sūnus!“ Paskui tarė mokiniui: „Štai tavo motina!“ Ir nuo tos valandos mokinytis pasiėmė ją pas save.

Jn 19, 25-27

Brangūs broliai ir seserys,

kai turėsit skaudančią širdį, kai norėsit išlieti tai, ką turit širdyje, kreipkitės į Dangiškąją Motiną – į Mariją – Gailestingąją Motiną, kuri tikrai supras, ką jūs nešiojate širdyje. Su motinos jautrumu ir meile ji priims jus ir paguos, sustiprins, duos jėgų eiti toliau gyvenimo keliu. Baigiame gailestingumo metus. Žvelgdami į nukryžiuotąjį, suprantame, kad Dievas parodė savo didžiausią gailestingumą atiduodamas mums savo Sūnų tam, kad išgelbėtų pasaulį, išgelbėtų mus nuo viso blogio, išgelbėtų nuo nuodėmių, kad mes visi galėtume būti mylimieji Dievo vaikai. Štai mūsų tikėjimas! Tikėti reiškia pasitikėti Dievu Tėvu, pasitikėti Jo gailestingumu. Kristus yra Dieviško gailestingumo žmogiškas veidas, kuris atskleidžia šią didžiausią Tėvo meilę mums, dėl kurios nepaigailėjo net Savo Sūnaus.

Ką mes turime daryti, ką jaunas žmogus turi daryti šiandien šiuolaikinėje visuomenėje, ir išliktų ištikimas krikščionių tikėjimui, ir išliktų ištikimas Dievo meilei. Panašiai klausė Šventasis Tėvas Madride vigilijos metu.

Šiandien jūs, susirinkote į šv. Mišias, po kurių

dauguma keliausite į Jonų bažnyčią pagarbinti Jėzaus Švenčiausiam Sakramente. Turite bandyti atsakyti į šį klausimą: „Ką aš turiu daryti šiandien, kad būčiau ištikimas Dievui, kad neprarasčiau aukštų idealų, kad tikrai likčiau ištikimas tikėjimui ir Dievo meilei?“. Kristaus atsakymas buvo paprastas, pasakytas apaštalams prieš paskutinę vakarienę: „pasilikite mano meilėje“. Pasilikti Jo meilėje – reiškia būti išisaknijusiam tikėjime, nes tikėjimas nėra abstrakcija, bet labai artimas asmeninis ryšis su Kristumi, kuris atveria mūsų širdis meilės slėpiniui, gailestingumo slėpiniui.

Sutinku, gyvenime turime daug sunkumų, bet jie neišvengiami. Mes neturime bijoti nei pasaulio, nei dabartinės visuomenės, nei ateities, nei savo pačių trūkumų. Visur yra pavojus mums suklypti, užmiršti Dievą, Jo meilę. Kristus suklypo nešdamas kryžių ir vėl atsikėlė, ir Jis pažino mirtį, bet prisikėlė. Kristus neklausia mūsų, kiek kartų suklypome, bet klausia, kiek kartų mes keliamės ir ryžtamės vėl eiti.

Tegu neišgąsdina jūsų tie sunkumai. Pasaulis, kuris yra, gali keistis—tai mes jį kuriame savo veiksmais, savo laikysena, savo mintimis, savo tikėjimu. Mes gyvename ir dalinamės tuo gyvenimu su kitais. Turim liudyti savo tikėjimą, nešti jį kitiems.

Popiežius Madride ir po jo kelionės Vokietijoje vis primena, kad mes gyvename tokioje kultūroje, kurioje vyrauja reliatyvizmas, išsižadantis tiesos. Tai yra sunkus ir skaudus reiškinys. Reliatyvizmas išsižada Dievo – tikrosios tiesos, tuomet kiekvieno nuomonė tampa tiesa, o juk Kristus yra pasakęs „Aš esu tiesa“. Tiesa gali remtis tik Dievu, tik tuo, kaip Jis sukūrė žmogų, tuo,

kaip Jis sutvarkė pasaulį. Ir mes neturime bijoti viltingai skelbdami, kad Dievas yra gailestingas, kad Dievas myli pasaulį, kad Dievas myli žmones, kad Jis yra artimas mums, artimas visiems kenčiantiems, kad visi galim vienyti su Kristumi ir dalyvauti Išganymo darbe.

Paddy Kelly

Gailestingumo Motinos atlaidų savaitę P. Kelly apsilankė Vilniuje. Aušros Vartų koplyčioje jis dalinosi savo išgyvenimais.

Paddy Kelly daugiau nei 20 metų buvo vienas iš grupės *The Kelly Family* narių. Dviaukščiu autobusu ar nuosavu laivu dainuojanti 12 vaikų šeima apkeliavo visą pasaulį. Jų populiarumas visame pasaulyje nuolat augo. Į *Kelly Family* koncertus susirinkdavo 250 000 žiūrovų. „*An Angel*“ – didžiausias visų laikų hitas, kurį atliko Paddy Kelly.

Kas dar nėra girdėjęs jo liudijimo, siūlau pasiskaityti, o kas girdėjo – prisiminti...

Esu laimingas būdamas vėl Lietuvoje. *Salve Regina* giesmė pasveikinome Gailestingumo Motiną. Taip pat sveikinu Kardinolą, vyskupus, kunigus, o ypač šios Šventovės kleboną ir visus Lietuvos žmones, susirinkusius prie Aušros Vartų Gailestingosios Motinos.

Šiuo metu važinėju po Europą, atlikdamas *Eurosarium* turą. Tai rožinis susidedantis iš 60-ies susitikimų Europoje. Viskas prasidėjo Paryžiuje, Noterdamo Katedroje, po to nuvykau į Briuselį, Gibraltarą, Kosovą, Vokietiją, Madridą, o dabar esu Vilniuje.

Girdėjau, kad Lietuvoje daugelis žmonių yra pesimistai. Nėra vilties, daug žmonių, ypač jaunimas, išvyksta į kitas šalis.

Ačiū, kad mane pakvietėte. Man tai yra asmeninė piligrimystė ir vieša misija. Žurnalistai iš kažkokios televizijos paklausė manęs: *kokia yra tavo žinia?* Atsاکiau jiems, kad mano žinia yra skelbti (kalbėti apie) viltį bei meilę. Taigi pasidalinsiu dviem istorijom iš savo gyvenimo.

Pirmoji istorija, kuria noriu pasidalinti, buvo tokia. 1982 m. mano mama, besilaukdama 8-ojo vaiko, susirgo krūties vėžiu. Jei ji būtų ryžusi operacijai – būtų išgyvenusi, bet jos iščiose esantis vaikelis būtų žuvęs. Mama nusprendė paaukoti verčiau savo gyvybę. Mano brolis gimė, o po 10 mėn. mirė mūsų mama. Vyriausiam broliui tada buvo 18-19m.

Mano šeima neturėjo pinigų, šildėmės malkomis... Buvome beviltiškoje padėtyje, bet prieš mirdama mūsų mama davė mums viltį, misiją: *aš noriu, kad jūs nuolat dainuotumėte.* Šv. Teresė kažkada sakė: *šeima, kuri meldžiasi kartu, išlieka kartu.* Todėl jei mes giedosime kartu, tai ir išliksime kartu. Todėl labai daug grojome kartu gatvėse ir kitose vietose.

Mikroautobusu keliaudavome, nevaikščiojome į mokyklą, dažnai nakvojome po tiltais, tačiau mes daina-

vome kartu ir turėjome kartu viltį. Po daugelio metų įvyko didelis stebuklas. Tapome labai žymūs ir turtingi. Keliavome po visą pasaulį ir nepaliovėme dainavę. Keista, bet žmonės dažnai galvoja, jog žmogus būdamas turtingas ir įžymus, būtinai yra laimingas. Aš nebuvo visiškai laimingas.

Antroji istorija, kuria ketinu papasakoti, tiesiogiai susijusi su manimi. Gyvenome vienoje pilyje. Ištisą parą mus saugodavo sargybiniai. Buvome labai turtingi, turėjome asmeninius vairuotojus. Keista, bet aš nebuvo laimingas. Buvau daug laimingesnis, kai buvome vargšai, nors ir buvo sunku.

Taigi, aš galėjau viską įsigyti, bet vidinės tuštumos niekas negalėjo užpildyti. Buvau sumišęs, todėl klausiau: *kas aš esu? Kokia yra mano gyvenimo prasmė?*

Nors buvau pakrikštytas, tačiau nepažinojau Jėzaus ir Jo mamos. Nebuvo ligonis fizine prasme, bet aš buvau sergantis savo sieloje, skendėjau tamsoje, kentėjau, norėjau numirti, norėjau užbaigti gyvenimą.

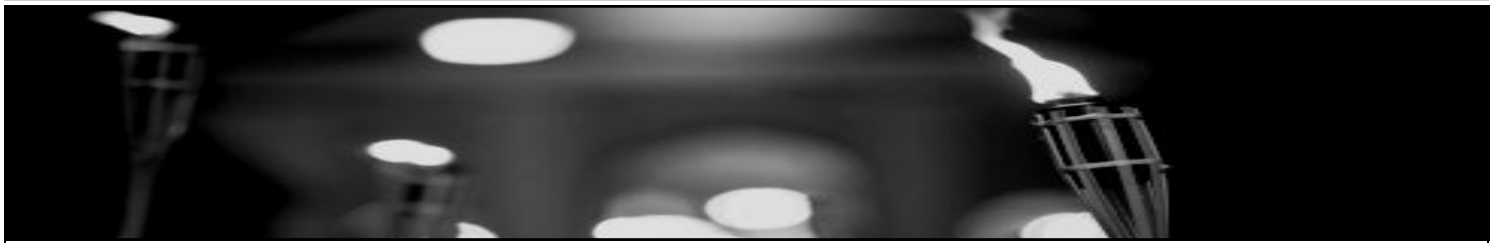
21-ųjų metų jaunimas žvelgia į ateitį, ieško laimės, bet aš, priešingai, norėjau nutraukti gyvenimą. Aš buvau gundomas savižudybe. Ir dabar daugelis žmonių galvoja, jog nebėra vilties – kaip kad aš kadaise.

Vieną vakarą užlipau ant aukšto pastato. Atidariau langą, atsistojau prie slenkščio ir norėjau iššokti, bet tuo metu išgirdau savo širdyje balsą. Tai nebuvo charizmatinis balsas ar kažkokia vizija. Tai buvo daug stipresnis balsas, nei mano sąžinės balsas, tai buvo kažkas daugiau. Aš išgirdau kažką, kas man sakė: Nešok! Aš paėjau atgal, atsisėdau ir apsiverkiau.

Taigi tas balsas, ta Esybė, tas Asmuo, buvo Dievas. Pirmą kartą gyvenime tada sąmoningai susitikau Dievą.

Pradėjau skaityti įvairias knygas, laikraščius. Pradėjau skaityti Bibliją. Evangelijose atradau aprašytą Jėzaus asmenį. Man kilo klausimas: *kas Jis yra?* Jis atsako: *Aš esu pasaulio šviesa.* Jei aš jums pasakyčiau – Aš esu šviesa, tai pasakytumėte – per daug išgėrei...

Jėzus sako: *Aš esu pasaulio šviesa*, taigi, ne vien Lietuvos ar kitos šalies. Už toki Jėzaus pasakymą žydai norėjo Jį užmėtyti akmenimis. Jis ne vien šviesa, bet tiesa, kelias ir gyvenimas. *Aš esu* – tai yra Dievo vardas.

Vieną dieną į pilį, kurioje gyvenau, atėjo kunigas. Tą dieną jis pažadino mano širdyje troškimą prieiti išpažinties... Visi esame nusidėjėliai, todėl aš norėjau nusiimti tą našta, bet negalėjau prieiti išpažinties bažnyčioje, nes mūsų nuolat tykodavo *paperaciai* (žurnalistai, ieškantys intrigų). Po daugybės metų nuėjau išpažinties pas tą kunigą. Kunigui tariant: Vardan Dievo Tėvo, ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios, aš tave išrišu iš tavo nuodėmių – pajutau Dievo veikimą per kunigą. Joks žmogus negali atleisti nuodėmių. Jėzus pasakė apaštalams: *kam atleisite nuodėmes, tam jos bus atleistos*, kitur, *kas klauso jūsų, klauso mane*.

Bažnyčia niekada nebuvo vien institucija ar moralinių pagrūmojimų kumštis. Ir po 2000-ųjų metų Jis mane gali išgelbėti. Kas 2 – 3 savaites einu išpažinties, nes dabar esu priklausomas nuo Dievo gailestingumo. Jis mane pakelia, kai nupuolu. Jis išgelbėjo mane nuo savizudybės. Aš kiekvieną dieną meldžiuosi, skaitau Šventojo Rašto ištraukas. Šiandien taip pat skaičiau Šventąjį Raštą. Buvau labai nustebęs, nes šiandien perskaičiau tą pačią evangelijos ištrauką, kurią girdėjome per šv. Mišias.

Šiandien, kai atlikau išpažintį, dainavau tokią giesmę: *Aš tikiu, kad galiu skraidyti...* Ta našta dingo, pakilau kaip raketa, esu išlaisvintas, išvaduotas. Dievas yra meilė, Jis yra gailestinga meilė, kuri atleidžia.

Mano pirmas Dievo įsakymas, kurio laikausi: *Neturėk kitių Dievų tik mane vieną*. Dažniausiai aš nusidedu, nes save laikau Dievu, nes turiu geresnius tikslus. Bet Jėzus sako: *be manęs tu nieko negali nuveikti*. Jis man atleidžia, Jis pabučiuoja mane kaip Sūnų, Jis yra gailestingas.

Man yra laimė būti Gailestingumo mieste. Esu priklausomas nuo Dievo gailestingumo. Aš nevartoju nar-

kotikų, bet šiandien mano narkotikas lai būna Dievo gailestingumas – išpažintis. Kardinolas mus visus paragino atlikti išpažintį. Šios vigilijos metu, šią naktį turėsite daug patarnaujančių kunigų. Jei norite gailestingos meilės, eikite pas Jį.

Šventajame Rašte yra parašyta: *Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų*. Jėzus taip pamilo pasaulį, kad Jis atidavė savo vienintelę Motiną. Aš ja myliu!

Mums reikia paveiklo, nes mes turime kūno akis, mums reik ženklų, nes mes neesame angelai. Marija yra daug daugiau. Paveikslai pristato Mariją, tačiau Marija nėra pasaka ar tradicijos išradimas. Jėzus yra gyvas, taip ir Marija yra Dievuje, o Dievas yra visur. Marija yra mūsų Mama, kaip ir Kristaus Mama. Mes turime ne vien Tėvą kaip Kristus, bet turime ir dangiškąją Mamą, kuri yra mano gyvenimo Karalienė bei Draugė. Mes galime su ja susidraugauti per tikėjimą.

Susitinkame su draugais, siunčiame *sms* žinutes. Turime draugų visame pasaulyje, o kas yra mūsų gyvenime geriausias draugas. *Facebooku* nuolat rašau žinutes Dievui! Kai valgau, kai vairuoju automobilį, kai atvažiuoju į tikslą – padėkoju. Kai bėgu kažkokį maratoną, meldžiuosi rožinį. Taigi kalbu su mama, o Ji man sako: *Neskubėk!* Juokauju...

Ar jūs bijote mamos? Jei taip, tai ji turi būti pavojinga. Ar bijote draugų? Tuomet nuo jų turėtumėte bėgti. O kodėl mes bijome Dievo, Marijos, Jėzaus? Tai yra klaidinga samprata, nes Jis yra tikras, Jis yra gyvas, nėra mūsų fantazijos vaisius, nes Jis pasaulio Šviesa, Kelias Tiesa ir Gyvenimas. Šv. Teresė sakė: *Jis yra viskas*.

Taigi ta vidinė tuštuma, tamsa išnyko, atėjo laimė, šviesa, prasmė. Man nesvarbus materializmas, nes nenusipirksiu Jėzaus Supermarkete. Galite maisto nusipirkti, bet besitęsiančios Meilės nusipirkti neįmanoma. Ji dovanuojama. Jos vardas JĖZUS KRISTUS.

Aktualijos

Dėst. Albinas P.

Ar įmanoma šeima be santuokos?

Toks klausimas kyla perskaičius Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo 2011 rugsėjo 11 d. nutarimą dėl Seimo patvirtintos valstybinės šeimos politikos koncepcijos nuostatų atitikimo Lietuvos konstitucijai. To nutarimo Jo esmę sudaro antrojoje konstatuojamoje dalyje suformuluotas 15. 1. straipsnis: „Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina, kad konstitucinė šeimos samprata negali būti kildinama tik iš santuokos instituto, įtvirtinto Konstitucijos 38 straipsnio 3 dalies nuostatose. Tai, kad santuokos ir šeimos institutai yra įtvirtinti tame pačiame Konstitucijos 38 straipsnyje, rodo neatsiejamą ir neginčijamą santuokos ir šeimos ryšį. Santuoka yra vienas iš šeimos konstitucinio instituto pagrindų šeimos santykiams kurti. Tai yra istoriškai susiklostęs šeimos modelis, neabejotinai turintis išskirtinę vertę visuomenės gyvenime, užtikrinantis Tautos ir valstybės gyvybingumą bei istorinį išlikimą.“

Tačiau tai nereiškia, kad pagal Konstituciją, *inter alia* jos 38 straipsnio 1 dalies nuostatas, nėra saugomos ir ginamos kitokios nei santuokos pagrindu sudarytos šeimos, *inter alia* santuokos nesudariusių vyro ir moters bendras gyvenimas, kuris grindžiamas pastoviais emocinio prieraišumo, tarpusavio supratimo, atsakomybės, pagarbos, bendro vaikų auklėjimo ir panašiais ryšiais bei savanorišku apsisprendimu prisiimti tam tikras teises ir pareigas, kurie yra konstitucinių motinystės, tėvystės ir vaikystės institutų pagrindas. Taigi konstitucinė šeimos samprata grindžiama šeimos narių tarpusavio atsakomybe, supratimu, emociniu prieraišumu, pagalba ir panašiais ryšiais bei savanorišku apsisprendimu prisiimti tam tikras teises ir pareigas, t. y. santykių turiniu, o šių santykių išraiškos forma konstitucinei šeimos sampratai esminės reikšmės neturi“.

Sveikas protas niekaip negalėtų suderinti to, kad viena vertus „konstitucinė šeimos samprata negali būti kildinama tik iš santuokos instituto“ ir, kita vertus, to, kad, konstitucija „rodo neatsiejamą ir neginčijamą santuokos ir šeimos ryšį“. Kažkoks apskritas kvadratas. Antroji išlyga, matyt, yra konstitucijos 38 straipsnio dalies, kurioje teigiama, kad „sutuoktinių teisės šeimoje lygios“ išaiškinimas. Tačiau ar iš čia neplaukia išvada, kad su-

tuoktiniai visų pirma ir sudaro šeimą?

Bet konstitucijos požiūriu šeimą gali sudaryti ir ne sutuoktiniai, tvirtina konstitucinio teismo teisėjai. Tačiau iš to, kad Konstitucijoje neparasyta, jog šeimą sudaro tik sutuoktiniai, niekaip negali plaukti išvada, kad šeimą gali sudaryti bet kas. Kitaip pačioje konstitucijoje privalėtų būti nuostata, kad šeimą sudaro ir ne sutuoktiniai, privalomu būdu išvardinant, kas būtent. Kuo remdamiesi taip tvirtiname? Europos krikščioniškoje tradicijoje tvirtai įsišaknijęs supratimas, kad šeimą sudaro sutuoktiniai ir iš santuokinių ryšių gimę vaikai. Tai buvo manoma per amžius. Kai samprotaudami sąvokas vartojame visiems suprantamu, konkrečioje kultūrinėje aplinkoje įprastu būdu, jų apibrėžti nėra būtina, nes jos ir taip aiškios. Sąvokas tiksliname ir apibrėžiame, kai galimi jų vartosenos neaiškumai ir dviprasmybės. Be to, sąvokas vartojame tam tikrame kontekste, ir ne pati sąvoka, o jos tame kontekste vartojimas kaip tik kelia apibrėžimo poreikį. Todėl vienu atveju sąvoka bus aiški ir nekels jokių problemų, o kitu – ją reikės apibrėžti. Neabejoju, kad santuokos ir šeimos esminis ryšys nekėlė jokios problemos nei Konstitucijos kūrėjams, nei už ją balsavusiems Lietuvos piliečiams. Taip spręsti leidžia ir tai kad 38 Konstitucijos straipsnyje šeimos ir santuokos sąvokos glaudžiai susietos.

Be to, peržvelgę visus Konstitucijos straipsnius, kuriuose kalbama apie šeimą, pavyzdžiui, 31, kuriame draudžiama versti duoti parodymus prieš save, savo šeimos narius ar artimus giminaičius, 22, pasak kurio įstatymas ir teismas saugo, kad niekas nepatirtų savavališko ar neteisėto kišimosi į jo asmeninį ir šeimyninį gyvenimą, kėsinimosi į jo garbę ir orumą, 26 straipsnis, pasak kurio

tėvai ir globėjai nevaržomi rūpinasi vaikų ir globotinių religiniu ir doroviniu auklėjimu pagal savo įsitikinimus ir pan., galime suprasti, kad Konstitucija remiasi šeimą sudarančių asmenų ilgalaikių ir pastovių įsipareigojimų prielaida, būtent tuo, kas yra būdinga santuokai.

Kitu atveju reikėtų nurodyti daugybę išlygų, apibrėžimų ir nuorodų, kurios apibrėžtų šeimą kaip specifinę visuomenės grupę ir apibrėžtų sutartį, kuri būtų pakankama šeimai sudaryti. Pavyzdžiui, musulmonų kultūroje vyras gali turėti net keturias žmonas. Skaitytojui siūlau padaryti eksperimentą, ir perskaityti Konstituciją, įsivaizduojant tokią musulmonišką šeimą.

Ar pakaks konstitucinių nuorodų, kad būtų užtikrintas tokios šeimos funkcionavimas? Ar suprasime, apie ką kalba Konstitucija? Pavyzdžiui, ką reikštų konstitucinė nuostata, kad „Tėvų teisė ir pareiga – auklėti savo vaikus dorais žmonėmis ir ištikimais piliečiais, iki pilnametystės juos išlaikyti. Vaikų pareiga – gerbti tėvus, globoti juos senatvėje ir tausoti jų palikimą“? Kas tada būtų tie „savo vaikai“ ir kokius tėvus gerbti būtų vaikų pareiga? Trumpai tariant, jeigu Konstitucijoje „saugomos kitokios nei santuokos pagrindu sudarytos šeimos“, tai dabartinę Konstituciją būtina iš pagrindų perrašyti, paaiškinant ir patikslinant tą „kitokį pagrindą“. Teko girdėti pasakojant, kad Indijoje mergaitę galima ištekinti už medžio. Ar medis ir mergina sudarys šeimą? O penki krepšinio komandos žaidėjai ar bus šeima? Šeima mūsų mąstyme neišvengiamai siejama su santuoka ir to ryšio nutraukimas keis mūsų kalbos turinį.

Vienas iš motyvų, kuriuo remiantis ginčijamas šeimos ir santuokos neišardomas ryšys yra šis: „Pažymėtina, kad Seimas, nutarimu patvirtintoje Konceptijoje, *inter alia* jos 1.6 punkto nuostatose, įtvirtinęs tokias šeimos sąvokas, pagal kurias šeima laikomi tik susituokę ar buvę susituokę vyras ir moteris, taip pat jų vaikai (įvaikiai), sudarė prielaidas nustatyti tokį teisinį reguliavimą, pagal kurį nesaugomi ir neginami kiti šeimos santykiai, *inter alia* nesusituokusių ir nebuvousių susituokusių vyro ir moters, taip pat jų vaikų (įvaikių) bendro gyvenimo santykiai“. Tai kodėl nepriėmus specialaus įstatymo, kuris gintų ne šeimoje gyvenančių vaikų teises ar vaiką auginančios motinos teises? Tačiau kažkodėl norima žūt būt eiti kitu keliu – iš esmės keisti sąvokų turinį. Kodėl griauinama šeimos samprata, užuot teisiškai sutvarkius vieną iš daugybės vaiko ir jį augi-

nančio asmens problemų? Gal net Seimo sprendimo čia nereiktų, gal užtektų kokio poįstatyminio akto? Šeimos samprata griauinama, matyt, dėl kelių priežasčių. Pirmą, šeima mūsų visuomenėje vis dar laikoma vertybe, o šeimyninis gyvenimas ne šeimoje vertinamas kaip nedorovingas. Dori ir darbštūs vaikai tebėra tėvų pasididžiavimas, kaip vaikų pasididžiavimas yra darbštūs ir dori tėvai, ir visų pasididžiavimas yra darni šeima. Ne šeimoje augantis vaikas šio pranašumo neturi.

Antra, ir tai daug svarbiau, šeimos ir santuokos ryšio suardymas iš esmės keičia šeimos sampratą, tuo pačiu ir mąstymo būdą. Šitą kalbos ir mąstymo sąsają vaizdžiai ir tiksliai aprašo G. Orwellas 1984 *metuose*. Tiek tiksliai, kad mums belieka jį pacituoti (iš 1991 m. „Vyturio“ leidyklos išleistos knygos, A. Sabonio vertimas): „Naujakalbės tikslas buvo ne tik išreikšti angoso (anglų socializmo) pasaulėžiūrą bei mąstymo būdą, bet ir padaryti neįmanomus kitus mąstymo būdus. Kai naujakalbė įsigalės ir senkalbė bus užmiršta, bet kokia eretiška mintis – kitaip tariant, nukrypstanti nuo angoso principų – taps tiesiog neįmanoma, bent jau tiek, kiek ji priklausoma nuo žodžių. Jos žodynas buvo sudarytas taip, kad galėtų tiksliai ir gana subtiliai perteikti bet kokią partijos nariui galinčią kilti sąvoką, atmetant visas kitas sąvokas ir net užkertant kelią joms atsirasti netiesioginiais būdais. Tai iš dalies buvo atliekama kuriant naujus žodžius, bet dažniausiai – naikinant nepageidautinus žodžius, šalinant visas nelojalias reikšmes, kiek įmanoma – ir visas antrines reikšmes.“ Žodis *šeima* dar buvo naujakalbėje, tačiau tik visiškai nesiejamas su santuoka. Buvo galima pasakyti „dvi moterys sudarė šeimą“, bet sakinyse „santuoka yra šeimos pagrindas“ neturėjo jokios prasmės. Visi suprato, kas yra „vaiko gimdytojas Nr. 1 ir Nr. 2“, bet niekas nebežinojo žodžių „tėvas“ ir „motina“... (Perspėju neatidžius skaitytojus, kad paskutiniai trys sakiniai yra Orwello teksto pamėgdžiojimas, o ne pats Orwello tekstas).

Čia aš neketinu kurti sąmokslo teorijų ir išvelgti blogą valią teisėjų nutarime. Sąmokslo teorijos kūrėjas yra intelektualinis neišmanėlis, beveik visuomet darantis loginę argumentavimo į žmogų klaidą (pradedant nuo pradinuko: „mokytoja parašė man dvejetą, nes ant manęs užpyko“). Manau, kad teisėjai nuoširdžiai norėjo padėti bešeimiams vaikams. Kita vertus, tas nutarimas atskleidžia labai negerą, vis labiau įsitvirtinančią visuomenėje supratimą – šeima gali būti ir nesiejama su santuoka.

Teismo nutarimas tėra esamos dalykų padėties konstatavimas. O juk reikėtų stengtis išguiti iš visuomenės tą netikusį supratimą. Bet tai jau mums visiems išskylantis uždavinys.

Santuoka yra ypatingas vyro ir moters meilės pašaukimas. Sudarydami santuoką, sutuoktiniai sukuria šeimą ir priima labai rimtus ir ilgalaikius įsipareigojimus. Jie pasižada ir įsipareigoja vienas kitą iki gyvenimo pabaigos mylėti, vienas kitu visą laiką rūpintis, būti ištikimais ir niekada vienas kito neapleisti. Tai labai saviti įsipareigojimai. Jokia kita sutartis, joks sandoris nė iš tolo nepri-

lygsta santuokai. Įsipareigoju visam laikui, nepriklausomai nuo jokių aplinkybių. Nei malonumas, nei nauda, nei pagaliau polinkis ar potraukis nėra tokio įsipareigojimo tęstinumo garantai.

Aš pasižadu, kad mano valios nuostata išliks nepakitusi, nepriklausomai nuo negandų. Nei charakterių neatitikimas, nei nepateisinti lūkesčiai, nėra pagrindas atsisakyti įsipareigojimų. Gal tik Dievas su išrinktąja tauta sudaro panašią sandorą, jos tekstą liepęs Mozei surašyti akmens plokštėse. Ir tik moralinių principų atžvilgiu, matyt, aš taip apsisprendžiu ir įsipareigoju. Iš tų įsipareigojimų plaukia ir bendras ūkis, ir vaikų auklėjimas bei auginimas, ir nusenusių tėvų priežiūra ir daugelis kitų dalykų, kuriuos mūsų kultūra priima kaip savaime suprantamus ir būtinus. Santuoka pats sunkiausias bei rimčiausias žmogaus įsipareigojimas, stipriausiai įtakojantis jo visą gyvenimą. Ne veltui pagal Katalikų bažnyčios mokymą santuoka yra sakramentas, Dievo malonės ženklas. Sutuoktiniai, kai Kristaus malonės perdavėjai santuokos sakramentą teikia vienas kitam, pareikšdami savo sutikimą Bažnyčios akivaizdoje. Nuodėmės pažeista žmogaus prigimtis vargiai galėtų iki galo tų įsipareigojimų laikytis. Bet, kaip taikliai sako šv. Tomas, *gratia supponit naturam*, malonė remiasi prigimtimi, ir antra vertus, ją išstobulina paremia. Todėl sakramentinė santuoka teikia jėgų sutuoktiniams vienas kitą mylėti ir likti ištikimais vienas kitam, nepaisant įvairiausių gyvenimo negandų. Net ir tada, kai netikintys asmenys sudaro civilinę santuoką liudininkų akivaizdoje, jie priima mūsų išvardintus įsipareigojimus, ir turi pareigą jų laikytis.

Santuoka yra šeimos pamatas. O be pamato namai

negali stovėti. Tai kaip suprasti konstitucinio teismo išaiškinimą, kad „pagal Konstituciją, *inter alia* jos 38 straipsnio 1 dalies nuostatas, [nereiškia kad] nėra saugomos ir ginamos kitokios nei santuokos pagrindu sudarytos šeimos, *inter alia* santuokos nesudariusių vyro ir moters bendras gyvenimas, kuris grindžiamas pastoviais emocinio prieraišumo, tarpusavio supratimo, atsakomybės, pagarbos, bendro vaikų auklėjimo ir panašiais ryšiais bei savanorišku apsisprendimu prisiimti tam tikras teises ir pareigas, kurie yra konstitucinių motinystės, tėvystės ir vaikystės institutų pagrindas“. Kaip suprasti šitą loginę painiavą ir prieštaravimą? Atsisakymas sudaryti santuoką ir reiškia, kad neįsipareigojama vienas kitą mylėti, gerbti, būti ištikimu ir pan. „Emocinis prieraišumas“ matyt, reiškia tam tikrą jausminį potraukį, o juk meilė siejasi, ir tai svarbiausia, su valia, ne vien su jausmais. Ką reiškia „savanoriškas apsisprendimas prisiimti tam tikras (kokias?) teises ir pareigas“. Kiek jis gali trukti? Ar jo savanoriškumas reiškia, kad jo galima visada atsisakyti? Kaip suprasti „atsisako įsipareigoti“ (sudaryti santuoką) ir „savanoriškai apsisprendžia prisiimti“. Mano galva teiginys „aš atsisakau įsipareigoti, tačiau įsipareigoju“ yra paprasčiausiai logiškai klaidingas (pažeidžia loginį prieštaravimo dėsnį: du vienas kitam prieštaraujantys teiginiai kartu negali būti teisingi).

Vėlgi, turbūt nereikia būti teisininku, kad supratum, jog sandoris, susijęs su asmenų įsipareigojimu, tik tada pripažįstamas galiojančiu, kai jis yra vienaip ar kitaip juridiskai įformintas. Kitaip neįmanoma nustatyti, ar toks sandoris iš viso įvyko. Jei aš tvirtinsiu, kad mano draugas man skolingas tam tikrą pinigų sumą, o jis teigs niekada iš manęs nesiskolinęs, tai, matyt, turėsiu pateikti įrodymus, norėdamas paskolintus pinigus atgauti. Aš negalėčiau įsivaizduoti teisininko, kuris nuoširdžiai man patartų skolinti pasikliaujant vien skolininko „savanorišku apsisprendimu“. O, kad taip labiausiai patyrusių teismo teisėjų grupė... protu nesuvokiama.

Matyt šią tokį sąžinės graužimą juto ir teisėjai priėmę tokį keistą konstitucijos išaiškinimą. Graučiačiai nuraminti jie priėmė tokį pasiteisinimą: „Konstitucinė šeimos samprata turi būti aiškinama atsižvelgiant ir į tarptautinius Lietuvos valstybės įsipareigojimus, kuriuos ji prisiėmė ratifikavusi Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija (toliau - Konvencija). 1.1. Byloje Marckx prieš Belgiją EŽTT konstatavo, kad šeimos gyvenimo samprata neapsiriboja santuokos pagrindu susiformavusiomis šeimomis ir gali apimti kitus *de facto* santykius...“. Bet čia ir vėl kažkokia painiava. Pradedama „konstitucinė šeimos samprata...“, o toliau „(...)šeimos gyvenimo samprata neapsiriboja(...)“ (kursyvas pridėtas). Kaip jums atrodo, ar „šeima“ yra tas pat kaip „šeimos gyvenimas“. Pavyzdžiui, „Jonas su Maryte gyvena šeimos gyvenimą“ nėra tas pat kaip „Jono ir Marytės šeima“. „Šeimos gyvenimą“ galima gyventi ir be santuokos, bet būti šeima be santuokos negalima, bent jau Europos kultūrinėje tradicijoje.

O ką gi sako žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija? Apie santuoką kalbama 12 šios konvencijos straipsnyje, o aštuntajame pripažįstama *Teisė į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą*, pažymint, kad pirma: „Kiekvienas turi teisę į tai, kad būtų gerbiamas jo privatus ir šeimos gyvenimas, būsto neliečiamybė ir susirašinėjimo slaptumas. Antra: „Valstybės institucijos neturi teisės apriboti naudojimosi šiomis teisėmis, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus ir, kai tai būtina demokratinėje visuomenėje valstybės saugumo, visuomenės saugos ar šalies ekonominės gerovės interesams, siekiant užkirsti kelią viešos tvarkos pažeidimams ar nusikaltimams, taip pat žmonių sveikatai ar moralei arba kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti“. 12 straipsnis *Teisė į santuoką* tvirtina, kad „Vyras ir moteris, sulaukę santuokinio amžiaus, turi teisę tuoktis ir sukurti šeimą pagal naudojimąsi šia teise reguliuojančius valstybės įstatymus“. Taip, aštuntame straipsnyje kalbama apie šeimos gyvenimą, tačiau kokiame kontekste? Aišku, kokiame – privatumo gerbimo kontekste. Jeigu Jonas ir Marytė gyvena šeimos gyvenimą, tai aš neturiu teisės nei degutu teplioti jų langų, nei viešai skelbti, ką jie dviese naktimis išdarinėja. Taip elgdamasis pažeisiu įstatymus. Šiame straipsnyje neketinama aiškinti, kas yra šeima. Kita vertus, iš to, kad šeimą sudaro sutuoktiniai, neplaukia išvada, kad be santuokos gyventi šeimos gyvenimą yra nusikalstama veikla. Morališkai tai nederantis elgesys, bet teisiškai jis nėra joks nusikaltimas bent jau mūsų tolerantiškoje visuomenėje.

Beje, Lietuva, tapdama Jungtinių Tautų nare, įsipareigojo laikytis ir *Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos*, kurios priėmimo datą, gruodžio 10 d., iškilmingai švenčiame. Kas gi apie šeimą ir santuoką sakoma šioje deklaracijoje? Jos 16 straipsnis teigia: 1. „Moters ir vyrai, sulaukę pilnametystės, turi teisę be jokių apribojimų dėl rasės, pilietybės ar religijos tuoktis ir kurti šeimą. Sudarę santuoką, gyvendami susituokę ir nutraukdami santuoką jie turi lygias teises. 2. Santuoka sudaroma tik laisva būsimų sutuoktinių valia ir visišku abiejų sutarimu. 3. Šeima yra natūrali (lietuviškai – prigimtinė) ir pagrindinė visuomenės grupė, ir ji turi teisę būti visuomenės ir vals-

tybės saugoma“. Manau, kad čia negali kilti jokių abejonių dėl šeimos ir santuokos ryšio. Juo labiau, kad „šeima yra **prigimtinė** (...) visuomenės grupė“. Ir Lietuvos Konstitucijos 18 straipsnis pripažįsta, kad „Žmogaus teisės ir laisvės yra prigimtinės“. Kodėl toks svarbus yra šeimos kaip prigimtinės visuomenės grupės požymis? Jeigu bet kokia, neprigimtinė grupė gali būti įteisinta arba neįteisinta, remiantis bendromis sutarčių sudarymo taisyklėmis, normomis arba įstatymais, tai prigimtinė grupė *privalo* būti įteisinama ir įteisinama *ypatingu*, jos prigimtį atitinkančiu būdu, t. y. kaip santuoka. Taip kaip du kart du lygu keturiems ir ne kaip kitaip, taip ir prigimtis, kuri susijusi su dalyko esme, apibūdinama tik vienu būdu. Liūdnei juokaujant, ar nereikėtų dabar Lietuvai kreiptis į Jungtines Tautas, kad pakeistų Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją arba pagrasinti išstoti iš tokios netolerantiškos bendrijos.

Po šio Konstitucinio teismo išaiškinimo, kuris rodo grėsmingą poslinkį mūsų tautos sąmonėje, natūraliai kyla klausimas, ką toliau daryti. Kai kurie karštesni šeimos vertybės gynėjai siūlo kartu su Seimo rinkimais skelbti referendumą ir keisti Konstituciją. Nežinau. Gal ir neblogas pasiūlymas. Tačiau tikrai ne vienintelis. Kiekvieno mūsų veikimas gali būti socialinis ir asmeninis. Pirmasis yra galimas, o antrasis būtinas, t. y. savo gyvenime būtina ginti šeimos vertybę. Kaip suprasti tą socialinę ir asmeninę? Kažkuri filosofinė įžomybė yra pateikusi neblogą to pavyzdį. Įsivaizduokime Kristaus palyginimą apie gailėtingąjį samarietį, kuris rado plėšikų nuskriaustą žmogų. Socialiai veikiantis asmuo pirmiausiai kreiptųsi į krašto administraciją, kad būtų skiriama daugiau policijos patrulių keliams saugoti, galbūt siūlytų griežtesnių bausmių plėšikams, reikalautų skirti pinigų kelių apšvietimui ir pan., o asmeniškai veikiantis žmogus elgtųsi taip, kaip pasielgė gailėtingasis samarietis – aptvarstytų nelaimėlio žaizdas ir nugabentų jį į ligoninę ar namus, pasirūpinęs, kad būtų laiku suteikta reikiama pagalba. Ši antroji galiomybė mums visada lieka kaip pareiga.

